

บทคัดย่อ

การค้าระหว่างประเทศถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาความเจริญเติบโตและเป็นหัวใจหลักของระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการค้าขายทางทะเลซึ่งมีมาเป็นเวลายาวนานแล้ว ดังนั้น การขนส่งทางทะเลจึงมีบทบาทอย่างสำคัญในทางการค้าระหว่างประเทศตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากว่าเป็นช่องทางการขนส่งสินค้าที่สามารถทำการขนส่งได้คราวละมากๆ ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยการขนส่งโดยเฉลี่ยมีอัตราที่ต่ำกว่าการขนส่งในรูปแบบอื่นๆ แต่สภาพของกองเรือพาณิชย์ของประเทศไทยกลับมีการพัฒนาที่ช้ากว่าที่ควรจะเป็นอีกทั้งยังเป็นกองเรือพาณิชย์ที่ส่วนใหญ่มีอายุการใช้งานมาก นอกจากเหตุผลทางด้านสิทธิประโยชน์และแรงจูงใจต่างๆ แล้ว เหตุผลประการหนึ่งก็เนื่องมาจากกฎหมายเกี่ยวกับระบบทะเบียนเรือของไทย คือ พระราชบัญญัติเรือไทย พุทธศักราช 2481 ที่มีการบังคับใช้มาเป็นระยะเวลานาน ประกอบกับการพัฒนากฎหมายในด้านนี้ของไทยเป็นไปอย่างล่าช้า ทำให้ขาดความทันสมัยและความครบถ้วนสมบูรณ์ ไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน เป็นเหตุให้เจ้าของเรือเกิดความไม่เชื่อมั่นในการที่จะนำเรือของตนมาจดทะเบียนเป็นเรือไทย

สำหรับประเทศไทยแม้ว่าพระราชบัญญัติเรือไทย พุทธศักราช 2481 อันเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับระบบทะเบียนเรือจะได้รับการแก้ไข เพิ่มเติมอยู่หลายครั้งก็ตาม แต่กฎหมายฉบับนี้ก็ยังขาดความครบถ้วนสมบูรณ์ ซึ่งจากการศึกษาจะเห็นได้ว่ามีกฎเกณฑ์บางเรื่องที่ได้รับการยอมรับและมีปรากฏอยู่ในกฎหมายภายในของต่างประเทศ เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากองเรือ ซึ่งยังมีได้มีการบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติเรือไทย พุทธศักราช 2481 นี้แต่อย่างใด นอกจากนี้ จากการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเรือไทย พุทธศักราช 2481 หลายครั้งโดยมิได้พิจารณาถึงความเชื่อมโยงของตัวบทบัญญัติของกฎหมายทำให้เกิดปัญหาในการตีความและความสับสนของผู้ใช้กฎหมาย เหล่านี้จึงกลายเป็นข้อจำกัดและอุปสรรคต่อการพัฒนาระบบทะเบียนเรือไทย ตลอดจนการขยายขนาดกองเรือพาณิชย์ของไทยต่อไปในอนาคต

ในส่วนของกฎหมายเกี่ยวกับระบบทะเบียนเรือในประเทศต่างๆ ตามที่ได้ศึกษามา ได้แก่ ประเทศอังกฤษ ประเทศจีน และประเทศออสเตรเลีย รวมถึงหลักเกณฑ์ตามกฎหมายระหว่างประเทศ คือ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยเงื่อนไขในการจดทะเบียนเรือ ค.ศ.1986 (United Nations Convention on Conditions for Registration of Ships 1986) นั้น พบว่า มีการกำหนดหลักเกณฑ์ยอมรับให้มีการจดทะเบียนในบางเรื่อง อย่างการจดทะเบียนเรือกรณีการชาร์เตอร์เรือเปล่า (Bareboat charter registration) เป็นต้น ที่เปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการที่ทำ

สัตยูญชาตรีเตอร์เรือมาจากต่างประเทศสามารถนำเรือดังกล่าวมาจอดทะเลเบียนเรือและได้รับสัญชาติเรือในประเทศของตนเองได้ อันจะเป็นส่วนสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยในการพัฒนากองเรือพาณิชย์และเศรษฐกิจของประเทศนั้นได้

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงมีวัตถุประสงค์มุ่งศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับระบบทะเบียนเรือเพื่อชี้ให้เห็นถึงสภาพปัญหาทางกฎหมายและการขาดหลักเกณฑ์ในบางเรื่องซึ่งได้รับการยอมรับจากนานาประเทศอันอาจเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนากองเรือพาณิชย์ของไทยและเพื่อให้เห็นถึงความเหมาะสมและแนวทางในการนำหลักเกณฑ์ในเรื่องดังกล่าวที่มีประโยชน์มาเป็นพื้นฐานในการปรับใช้กับแก้ปัญหและพัฒนาให้กับกฎหมายในส่วนของระบบทะเบียนเรือของประเทศไทยต่อไป

ดังนั้น จากการศึกษาหลักกฎหมายเกี่ยวกับระบบทะเบียนเรือของประเทศต่างๆ รวมถึงที่เป็นหลักเกณฑ์ตามกฎหมายระหว่างประเทศแล้ว ผู้เขียนจึงมีความเห็นว่า ประเทศไทยควรจะมีการพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับระบบทะเบียนเรือไทย โดยดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเรือไทย พุทธศักราช 2481 ให้มีความครอบคลุม ชัดเจนมากยิ่งขึ้น อันจะส่งผลให้ผู้ประกอบการมีเข้าใจ เชื่อมั่น และยอมรับให้มีการนำเรือเข้ามาจอดทะเลเบียนเป็นเรือไทยมากขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้กฎหมายในส่วนของระบบทะเบียนเรือของประเทศไทยมีความเป็นสากลและทันสมัย มีความสอดคล้องกับการพัฒนาของธุรกิจทางด้านพาณิชย์นาวีในปัจจุบัน ซึ่งทั้งหลายเหล่านี้ล้วนแต่เป็นประโยชน์ส่งผลต่อการพัฒนากิจการพาณิชย์นาวีในประเทศไทยทั้งสิ้น